

3406

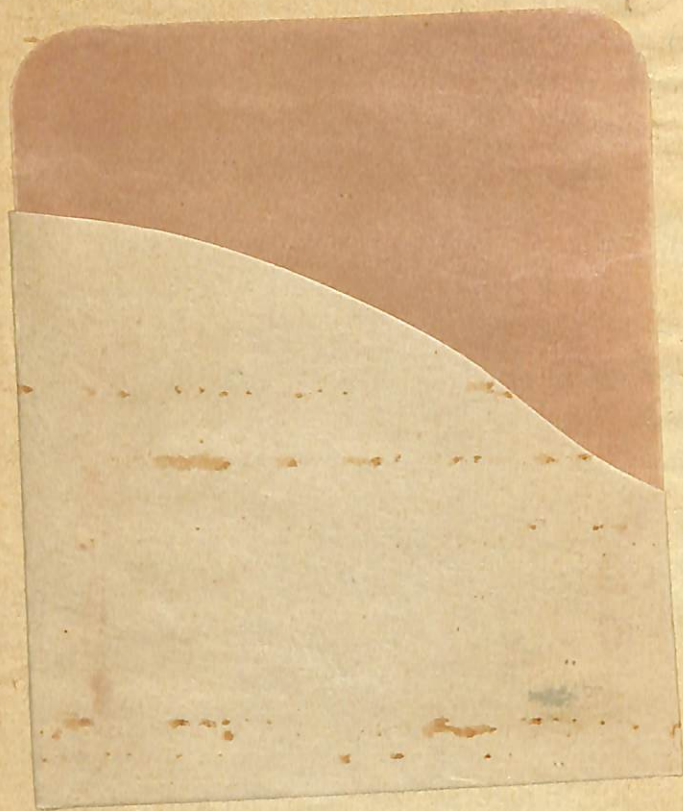
Ի. Ս Տ Ա Լ Ի Ն

ՃԱՌԻ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ
ՍՏԱԽԱՆՈՎԱԿԱՆՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆԸ

3 K 33
10-33

Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ ● 1938

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՅՆՔ

3K33
Հ-33

այ

Ի. ՍՏԱԼԻՆ

24 JUN 2005

20 NOV 2009

ՃԱՌ՝ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ
ՍՏԱԽԱՆՈՎԱԿԱՆՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ
ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆԸ

1985 թ. նոյեմբերի 17

Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1988

6585-50

И. СТАЛИН

РЕЧЬ НА ПЕРВОМ ВСЕСОЮЗНОМ
СОВЕЩАНИИ СТАХАНОВЦЕВАрмгиз—Издательство полит. литературы
Ереван, 1938 г.1. ՍՏԱԽԱՆՈՎՅԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ
ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ընկերներ: Ստախանովականների մասին այս-
տեղ, այս խորհրդակցությանը, այնքան շատ և
այնքան լավ խոսեցին, վոր ինձ, իսկապես, քիչ բան
և մնում ասելու: Այնուամենայնիվ, քանի վոր ինձ
ամբիոն կանչեցիք, պետք է մի քանի խոսք ասեմ:

Ստախանովյան շարժումը չի կարելի դիտել վոր-
պես բանվորների ու բանվորուհիների սովորական
շարժում: Ստախանովյան շարժումը բանվորների ու
բանվորուհիների մի այնպիսի շարժում է, վորը մեր
սոցիալիստական շինարարության պատմության մեջ
կմանի վորպես նրա փառավոր եջերից մեկը:

Ինչո՞ւմն է կայանում ստախանովյան շարժման
նշանակությունը:

Ամենից առաջ նրանում, վոր նա արտահայտում
է սոցիալիստական մրցության նոր վերելքը, սոցիա-
լիստական մրցության նոր, ավելի բարձր ետապը:
Ինչո՞ւ նոր, ինչո՞ւ ավելի բարձր: Վորովհետեւ նա,
ստախանովյան շարժումը, վորպես սոցիալիստական
մրցության արտահայտություն, նպաստավոր կեր-
պով տարբերվում է սոցիալիստական մրցության հին
ետապից: Անցյալում, մոտ յերեք տարի առաջ, սո-
ցիալիստական մրցության առաջին ետապի շրջա-
նում, սոցիալիստական մրցությունն անպայման չէր
կապված նոր տեխնիկայի հետ: Ասենք՝ այն ժա-
մանակ մեզ մոտ, իսկապես, համարյա չկար ել նոր

տեխնիկա: Իսկ սոցիալիստական մրցության ներկա
ետապը— ստախանովյան շարժումը, ընդհակառակը,
անպայման կապված է նոր տեխնիկայի հետ: Ստա-
խանովյան շարժումն աներևակայելի կլիներ ա-
ռանց նոր, ավելի բարձր տեխնիկայի: Ձեր առջև
կանգնած են ընկերներ Ստախանովի, Բուսիդինի,
Սմետանինի, Կրիվոնոսի, Պրոնինի, Վինոգրադովա-
ների և շատ ուրիշների նման մարդիկ, նոր մարդիկ,
բանվորներ ու բանվորուհիներ, վորոնք լիովին տե-
րապետել են իրենց դործի տեխնիկային, թամբել
են այն և առաջ են քշել: Մի յերեք տարի առաջ
մեզ մոտ այդպիսի մարդիկ չկային, կամ համարյա
չկային: Սրանք նոր, առանձնահատուկ մարդիկ են:

Այնուհետև: Ստախանովյան շարժումը բանվոր-
ների ու բանվորուհիների մի այնպիսի շարժում է,
վոր իրեն նպատակ է դնում հաղթահարել տեխնիկա-
կան աշխատանքի նորմաները, հաղթահարել գոյութ-
յուն ունեցող նախադժային կարողությունները,
հաղթահարել գոյություն ունեցող արտադրական
պլաններն ու հաշվեկշիռները: Հաղթահարել, վորով-
հետև դրանք, հենց այդ նորմաներն արդեն հնացել
են մեր որերի համար, մեր նոր մարդկանց համար:
Այդ շարժումը խորտակում է տեխնիկայի վերաբերյալ
հին հայացքները, խորտակում է տեխնիկական հին նոր-
մաները, նախադժային հին կարողությունները, արտա-
դրական հին պլանները և պահանջում է նոր, ավելի
բարձր տեխնիկական նորմաներ, նախադժային կարողու-
թյուններ, արտադրական պլաններ ստեղծել: Նա
կոչված է հեղափոխություն կատարելու մեր ար-
դյունաբերության մեջ: Այդ իսկ պատճառով, նա,

ստախանովյան շարժումն, իր հիմքում խորապես հե-
ղափոխական է:

Այստեղ արդեն ասացին, վոր ստախանովյան
շարժումը վորպես նոր, ավելի բարձր տեխնիկական
նորմաների արտահայտություն, իրենից ներկայաց-
նում է աշխատանքի այն բարձր արտադրողականու-
թյան տիպարը, վոր կարող է տալ միմիայն սոցիա-
լիզմը և վորը չի կարող տալ կապիտալիզմը:
Այդ միանգամայն ճիշտ է: Ինչո՞ւ կապիտալիզմը
ջախճախեց և հաղթահարեց Ֆեոդալիզմին: Վորով-
հետև նա ստեղծեց աշխատանքի արտադրողականու-
թյան ավելի բարձր նորմաներ, նա հնարավորու-
թյուն տվեց հասարակությանը՝ անհամեմատ ավելի
արտադրանք ստանալու, քան այդ տեղի ուներ Ֆեո-
դալական կարգերում: Վորովհետև նա ավելի հա-
րուստ դարձրեց հասարակությունը: Ինչո՞ւ սոցիա-
լիզմը կարող է հաղթել, պետք է հաղթի և անպայ-
ման կհաղթի անտեսություն կապիտալիստական սիս-
տեմին: Վորովհետև նա կարող է աշխատանքի ավելի
բարձր որինակներ, աշխատանքի ավելի բարձր ար-
տադրողականություն տալ, քան անտեսության կա-
պիտալիստական սիստեմը: Վորովհետև նա կարող է
ավելի շատ արդյունքներ տալ հասարակությանը և
կարող է հասարակությանն ավելի հարուստ դարձ-
նել, քան անտեսության կապիտալիստական սիստե-
մը:

Վրոնք կարծում են, թե սոցիալիզմը կարելի չե
ամբացնել՝ մարդկանց վորոչ չափով նյութապես հա-
վասարեցնելով՝ չքավորական կյանքի բազայի վրա:
Այդ ճիշտ չէ: Դա սոցիալիզմի մանր-բուրժուական
պատկերացումն է: Իրոք սոցիալիզմը կարող է հաղ-

թե՛լ միմիայն աշխատանքի ավելի բարձր արտադրողականութեան բազայի վրա, ավելի բարձր, քան կապիտալիզմի պայմաններում, արտադրանքների և սպառման ամեն տեսակ առարկաների առատութեան բազայի վրա, հասարակութեան բոլոր անդամներին ունեւոր և կուլտուրական կյանքի բազայի վրա: Բայց վորպեսզի սոցիալիզմը կարողանա հասնել իր այդ նպատակին և ամենից ավելի ունեւոր դարձնել մեր խորհրդային հասարակութեանը, անհրաժեշտ է ունենալ յերկրում աշխատանքի այնպիսի արտադրողականութուն, վորը գերազանցում է կապիտալիստական առաջավոր յերկրների աշխատանքի արտադրողականութեանը: Առանց դրան մտածելն անգամ ավելորդ է արտադրանքների և սպառման ամեն տեսակ առարկաների առատութեան մասին: Ստախանովյան շարժման նշանակութիւնը կայանում է նրանում, վոր նա հանդիսանում է մի այնպիսի շարժում, վորը խորտակում է տեխնիկական հին նորմաները վորպէս անբաւարար նորմաներ, մի շարք դեպքերում գերազանցում է կապիտալիստական առաջավոր յերկրների աշխատանքի արտադրողականութեանը և աղբիւրով դորձնական հնարավորութիւն է ստեղծում մեր յերկրում սոցիալիզմն ե՛լ ավելի ամրացնելու, հնարավորութիւն է ստեղծում մեր յերկրն ամենաունեւոր յերկրրը դարձնելու համար:

Սակայն դրանով չի սպառնում ստախանովյան շարժման նշանակութիւնը: Նրա նշանակութիւնը նաև կայանում է նրանում, վոր նա նախապատրաստում է պայմաններ սոցիալիզմից կոմունիզմին անցնելու համար:

Սոցիալիզմի սկզբունքը կայանում է նրանում,

վոր սոցիալիստական հասարակութեան մեջ ամեն մեկն աշխատում է ըստ իր ընդունակութիւնների և սպառման առարկաներն ստանում է վո՛չ թէ ըստ իր պահանջմունքների, այլ ըստ այն աշխատանքի, վոր նա կատարել է հասարակութեան համար: Այդ նշանակում է, վոր բանվոր դասակարգի կուլտուր-տեխնիկական մակարդակը դեռ բարձր չէ, մտավոր և ֆիզիկական աշխատանքի հակադրութիւնը շարունակում է գոյութիւն ունենալ, աշխատանքի արտադրողականութիւնը դեռ այնքան էլ բարձր չէ, վոր ապահովի սպառման առարկաների առատութիւնը, ուստի և հասարակութիւնը հարկադրված է սպառման առարկաները բաշխելու վոչ թէ ըստ հասարակութեան անդամների պահանջմունքների, այլ հասարակութեան համար նրանց կատարած աշխատանքի համեմատ:

Կոմունիզմը ներկայացնում է զարգացման ավելի բարձր աստիճանը: Կոմունիզմի սկզբունքը կայանում է նրանում, վոր կոմունիստական հասարակութեան մեջ ամեն մեկն աշխատում է ըստ իր ընդունակութիւնների և սպառման առարկաներն ստանում է վո՛չ թէ ըստ այն աշխատանքի, վոր նա կատարել է, այլ կուլտուրայէս զարգացած մարդու այն պահանջմունքների համաձայն, վոր ունի նա: Այդ նշանակում է, վոր բանվոր դասակարգի կուլտուր-տեխնիկական մակարդակը բավականաչափ բարձրացել է, վորպէսզի նա կարողանա խախտել մտավոր աշխատանքի ու ֆիզիկական աշխատանքի միջև գոյութիւն ունեցող հակադրութեան հիմքերը, վոր մտավոր աշխատանքի ու ֆիզիկական աշխատանքի հակադրութիւնն արդեն չքացել է, իսկ աշխատանքի արտադրողականութիւնը հասել է այնպիսի բարձր աստիճանի, վոր կարող

ե ապահովել ստառման առարկաների լիակատար առատութիւնը, ուստի և հասարակութիւնը հնարավորութիւն ունի այդ առարկաները բաշխելու ըստ իր անդամների պահանջմունքների:

Վոմանք կարծում են, թե մտավոր աշխատանքի ու Ֆիզիկական աշխատանքի հակադրութիւնը կարելի չեն վոչնչացնել վորոշ չափով կուլտուրապետականիկայեւ հալածարեցներով մտավոր ու Ֆիզիկական աշխատողներին՝ ճարտարագետների ու տեխնիկների, մտավոր աշխատողների կուլտուր-տեխնիկական մակարդակն իջեցնելու և միջին վորակում ունեցող բանվորների մակարդակին հասցնելու միջոցով: Այդ բնավ ճիշտ չէ: Այդպես կարող են մտածել կոմունիզմի մասին միմիայն մանր-բուրժուական շահակրատները: Իրոք մտավոր աշխատանքի ու Ֆիզիկական աշխատանքի հակադրութիւնը վոչնչացնել կարելի չեն միմիայն բանվոր դասակարգի կուլտուր-տեխնիկական մակարդակը բարձրացնելու և ճարտարագետ-տեխնիկական աշխատանքի աշխատողների մակարդակին հասցնելու միջոցով: Ծիծաղելի կլինեն կարծել, թե այդպիսի վերելքն անիրագործելի չէ: Այդ կատարելապես իրագործելի չէ խորհրդային հասարակակարգի պայմաններում, վորտեղ յերկրի արտադրողական ուժերն ազատազրկած են կապիտալիզմի կապանքներից, վորտեղ աշխատանքն ազատագրված է շահագործման ճնշումից, վորտեղ իշխանութիւն գլուխ է կանգնած բանվոր դասակարգը և վորտեղ բանվոր դասակարգի յերիտասարդ սերունդը բոլոր հնարավորութիւններն ունի ապահովելու իր տեխնիկական բաժանանաչափ կրթութիւնը: Վոչ մի հիմք չկա կասկածելու, վոր միմիայն բանվոր դասա-

կարգի կուլտուր-տեխնիկական այդպիսի վերելքը կարող է խախտել մտավոր աշխատանքի և Ֆիզիկական աշխատանքի հակադրութեան հիմքերը, վոր միմիայն նա կարող է ապահովել աշխատանքի այն բարձր արտադրողականութիւնը և ստառման առարկաների այն առատութիւնը, վորոնք անհրաժեշտ են նրա համար, վորպեսպի սկսենք անցումը սոցիալիզմից կոմունիզմին:

Այս առնչութեամբ ստախանովյան շարժումը նշանակալից է այն տեսակետից, վոր նա պարունակում է մեր յերկրի բանվոր դասակարգի հենց այդպիսի կուլտուր-տեխնիկական վերելքի առաջին սաղմերը, ճիշտ է, դեռևս թույլ, բայց և այնպես՝ սաղմեր:

Իսկապես, դիտեցեք ընկեր ստախանովականներին: Ի՞նչ մարդիկ են՝ դրանք: Դրանք, գլխավորապես, յերիտասարդ կամ միջին տարիքի բանվորներ ու բանվորուհիներ են, կուլտուրական ու տեխնիկապես կոփված մարդիկ, վորոնք աշխատանքի ճշգրտութեան, ճշտապահութեան որինականներ են տալիս, վորոնք դիտեն դնահատել ժամանակի դործոնն աշխատանքի համար և սովորել են ժամանակը վո'չ միայն ըրպեններով, այլև վայրկյաններով հաշվել: Նրանց մեծամասնութիւնն անցել է այսպես կոչված տեխնիկական միխիմումը և շարունակում է լրացնել իր տեխնիկական կրթութիւնը: Նրանք ազատ են միջանի ճարտարագետների, տեխնիկների ու տնտեսավարների պահպանողականութիւնից ու ճահճացումից, նրանք խիզախորեն առաջ են գնում, խորտակելով տեխնիկական հնացած նորմաները և ստեղծելով նոր, ավելի բարձր նորմաներ, նրանք ուղղումներ են մտցնում մեր

արդյունաբերութեան ղեկավարները կազմած նախագծա-
յին կարողութիւնները ու տնտեսական պլանները
մեջ, նրանք շարունակ լրացնում և ուղղում են ճար-
տարագետներին ու տեխնիկներին, նրանք հաճախ
սովորեցնում և առաջ են մղում նրանց, վերջինս
նրանք այնպիսի մարդիկ են, վերջինք կատարելապէս
տիրապետել են իրենց գործի տեխնիկային և գիտեն
տեխնիկայից քամել այն առավելագույնը, ինչ կարե-
լի յէ քամել նրանից: Այսօր գեռ ստախանովականնե-
րը քիչ են, բայց ո՞վ կարող է կասկածել, վոր վաղը
նրանք տասնապատիկ ավելի կլինեն: Մի՞թէ պարզ
է, վոր ստախանովականները հանգիստնում են նո-
րարարներ մեր արդյունաբերութեան մեջ, վոր ստա-
խանովյան շարժումը ներկայացնում է մեր ինդուս-
տրիայի ապագան, վոր նա պարունակում է բանվոր
գասակարգի ապագա կուլտուր-տեխնիկական վերել-
քի սերմը, վոր նա բաց է անում մեր առաջ այն ու-
ղին, վորով միայն կարելի յէ հասնել աշխատանքի
արտադրողականութեան այն բարձրագույն ցուցանիշ-
ներին, վորոնք անհրաժեշտ են սոցիալիզմից կոմու-
նիզմին անցնելու և մտավոր աշխատանքի ու Ֆիզիկա-
կան աշխատանքի հակադրութիւնը վոչնչացնելու
համար:

Այս է, ընկերներ, ստախանովյան շարժման նշա-
նակութիւնը մեր սոցիալիստական շինարարութեան
գործում:

Արդյոք Ստախանովը և Բուխիչինը մտածո՞ւմ էյին
ստախանովյան շարժման այս մեծ նշանակութեան մա-
սին, յերբ նրանք ձեռնամուխ էյին լինում տեխնիկական
հին նորմաները խորտակելուն: Իհարկէ, վո՛չ: Նրանք
իրենց հոգսերն ունէյին, նրանք ձգտում էյին դուրս

բերել ձեռնարկութիւնը ձեղքվածքից և գերակատա-
րել տնտեսական պլանը: Սակայն ձգտելով այդ նպա-
տակին, նրանք հարկադրված էյին խորտակել տեխնի-
կական հին նորմաները և զարգացնել աշխատանքի
այնպիսի բարձր արտադրողականութիւն, վորը գե-
րադանցում է կապիտալիստական առաջավոր յերկր-
ներից: Սակայն ծիծաղելի կլինէր կարծել, վոր այդ
հանգամանքը կարող է թեկուզ վորեւէ չափով նվազեց-
նել ստախանովականների շարժման պատմական մեծ
նշանակութիւնը:

Նույնը կարելի յէ ասել այն բանվորների մասին,
վորոնք մեր յերկրում առաջին անգամ Բանվորների
Պատգամավորների խորհուրդներ կազմակերպեցին
1905 թվին: Նրանք, իհարկէ, չէյին կարծում, վոր
Բանվորների Պատգամավորների խորհուրդները սո-
ցիալիստական կարգերի հիմք կծառայեն: Նրանք մի-
այն պաշտպանվում էյին ցարիզմից, բուրժուազիա-
յից՝ Բանվորների Պատգամավորների խորհուրդներ
ստեղծելով: Սակայն այդ հանգամանքը բնաւ չի հա-
կասում այն անկասկածելի փաստին, վոր Բանվորնե-
րի Պատգամավորների խորհուրդների համար 1905
թվականին լենինգրադի ու Մոսկվայի բանվորների
սկսած շարժումը, վերջին հաշվով, բերեց-հասցրեց
կապիտալիզմի ջախջախմանը և սոցիալիզմի հաղթա-
նակին աշխարհի մեկ վեցերորդ մասում:

2. ԱՏԱԽԱՆՈՎՅԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ԱՐՄԱՏՆԵՐԸ

Այժմ մենք գտնվում ենք ստախանովյան շարժման որրանի մոտ, նրա ակունքների մոտ:

Արժեք նշել ստախանովյան շարժման միջանի բնորոշ գծերը:

Ամենից առաջ աչքի յե ընկնում այն փաստը, վոր նա, այդ շարժումն սկսվեց ինչ—վոր ինքնաբերաբար, համարյա տարերայնորեն, ներքևից, առանց մեր ձեռնարկությունների վարչությունների վորևև ճշման: Դեռ ավելին: Այդ շարժումը ծնունդ առավ և ծավալվել սկսեց վորոշ չափով հակառակ մեր ձեռնարկությունների վարչությունների կամքին, նույնիսկ պայքար մղելով նրա դեմ: Ընկ. Մոլոտովը ձեզ արդեն պատմեց, թե ինչպիսի տանջանքներ ե ստիպված յեղել կրելու Արխանգելսկի փայտաղցարանի բանվոր ընկեր Մուսինսկին, յերբ նա տնտեսական կազմակերպությունից դադարի, վերահսկիչներից դադարի մշակում եր նոր, ավելի բարձր տեխնիկական նորմաներ: Հենց իր՝ Ստախանովի ճակատագիրն ավելի լավ չի յեղել, վորովհետև նա հաղկադրված եր իր առաջնաշարժման ընթացքում պաշտոնյաներից, այլև միջանի բանվորներից, վորոնք ծաղրում ու հալածում էյին նրան «նորամուծությունների» համար: Ինչ վերաբերում ե Բուսիգինին, ապա հայտնի յե, վոր նա իր «նորամուծությունների» համար քիչ եր մնում աշխատանքից զրկվեր գործարանում, և միայն ցեխի պես

ընկ. Սոկոլինսկու միջամտությունն ոգնեց նրան դուրսարանում մնալու:

Ինչպես տեսնում եք, յեթե մեր ձեռնարկությունների վարչության կողմից վորևե ներգործություն ել յեղել ե, ապա այդ վո՛չ թե ընդառաջել ե ստախանովյան շարժմանը, այլ նրա դեմ ե դնացել: Հետևաբար, ստախանովյան շարժումը ծնունդ ե առել և ծավալվել ե վորպես ներքևից ընթացող շարժում: Յեվ հատկապես այն պատճառով, վոր նա ծնունդ ե առել ինքնաբերաբար, հատկապես այն պատճառով, վոր նա ներքևից ե ընթանում, նա մեր ժամանակի ամենակենսունակ և անհաղթահարելի շարժումն ե հանդիսանում:

Ապա պետք ե կանգ առնել նաև ստախանովյան շարժման մի այլ բնորոշ գծի վրա: Այդ բնորոշ գիծը կայանում ե նրանում, վոր ստախանովյան շարժումը տարածվեց մեր ամբողջ Միության յերեսովը մեկ վո՛չ թե աստիճանաբար, այլ ինչ—վոր չտեսնված արագությամբ, ինչպես մրրիկը: Ինչի՞ց սկսվեց բանը: Ստախանովն ածխի հանույթի տեխնիկական նորման բարձրացրեց 5 կամ 6 անգամ, յեթե վոչ ավելի: Բուսիգինը և Սմետանինը նույնն արին, մեկը՝ մեքենաչինության ասպարեզում, մյուսը՝ կոշիկեղենի արդյունաբերության ասպարեզում: Թերթերը հաղորդեցին այդ փաստերի մասին: Յեվ հանկարծ ստախանովյան շարժման բոցը բռնեց ամբողջ յերկիրը: Ինչո՞ւմն ե այստեղ բանը: Վո՞րտեղից ստացվեց այդ արագությունը ստախանովյան շարժման տարածման գործում: Գուցե Ստախանովը և Բուսիգինը հանդիսանում են ԽՍՀՄ մարդերում ու շրջաններում մեծ կապեր ունեցող մեծ կազմակերպիչներ և նրանք իրենք

են կազմակերպել այդ գործը: Վո'չ, իհարկե, վո'չ: Գուցե Ստախանովը և Բուսիդինը հավակնություն ունեն մեր յերկրի մեծ: դեմքերը լինելու և նրանք իրենք են տարածել ստախանովյան շարժման կայծերն ամբողջ յերկրում: Այդ ել ճիշտ է: Այստեղ դուք տեսաք Ստախանովին և Բուսիդինին: Նրանք հանդես յեկան խորհրդակցությունը: Դրանք պարզ ու համեստ մարդիկ են, առանց համամիտվեանական մասշտաբի դեմքերի դափնիներ վաստակելու վորևէ հավակնություն: Ինձ նույնիսկ թվում է, վոր նրանք մի քիչ չփոփված են շարժման այն թափից, վորը ծավալվեց մեզ մոտ հակառակ նրանց սպասածի: Յեւ յեթե, չնայած դրան, Ստախանովի ու Բուսիդինի նետած լուցկիները բավական յեղան, վոր ամբողջ գործը բոցավառվի, ապա այդ նշանակում է, վոր ստախանովյան շարժումը կատարելապես հասունացած գործ է հանդիսանում: Միմիայն այն շարժումը, վորը կատարելապես հասունացել է և մղումի յե սպասում ասպարեզ դալու համար, միմիայն այդպիսի շարժումը կարող էր այդքան արագորեն տարածվել ու մեծանալ ձնադնդի նման:

Ինչո՞ւ բացատրել այն հանդամանքը, վոր ստախանովյան շարժումը լիովին հասունացած մի գործ հանդիսացավ: Վո՞րտեղ են այն պատճառները, վոր նա այդպես արագ ծավալում ստացավ: Վորո՞նք են ստախանովյան շարժման արմատները:

Նրանք, այդ պատճառները, առնվազն չորս են:

1) Ստախանովյան շարժման հիմք ծառայեց ամենից առաջ բանվորների նյութական դրությունը արմատական բարելավումը: Կյանքն ավելի լավ է դարձել, ընկերներ: Կյանքն ավելի ուրախ է դարձել: Իսկ յերբ

ուրախ ես ասլում, աշխատանքը հաջող է դնում: Սրանից ել ստացվում են արտադրական բարձր նորմաները: Սրանից ել առաջ են դալիս աշխատանքի հերոսներն ու հերոսուհիները: Այս է ամենից առաջ ստախանովյան շարժման արմատը: Յեթե մեզ մոտ ճշմարտամ լիներ, յեթե մեզ մոտ գործադրություն՝ բանվոր դասակարգի այդ պատուհասը լիներ, յեթե մեզ մոտ կյանքը վատ, խղճուկ, տխուր լիներ, ապա վոչ մի ստախանովյան շարժում չեր լինի մեզ մոտ: (Շախախարուք-յուսններ): Մեր պրոլետարական հեղափոխությունը հանդիսանում է աշխարհիս միակ հեղափոխությունը, վորին վիճակվեց ցույց տալ ժողովրդին վո'չ միայն իր քաղաքական արդյունքները, այլև նյութական արդյունքները: Բանվորական բոլոր հեղափոխություններից մենք միայն մեկը գիտենք, վորը մի կերպ իշխանություն հասավ: Դա Փարիզի Կոմունան էր: Սակայն նա յերկար դյուրություն չունեցավ: Նա, ճիշտ է, փորձեց խորտակել կապիտալիզմի կապանքները, սակայն չկարողացավ խորտակել դրանք և առավել ևս չկարողացավ ցույց տալ ժողովրդին հեղափոխության նյութական բարոր արդյունքները: Մեր հեղափոխությունը հանդիսանում է միակը, վորը վո'չ միայն փչեց կապիտալիզմի շղթաները և ազատություն տվեց ժողովրդին, այլև կարողացավ նաև նյութական պայմաններ տալ ժողովրդին ունեոր կյանքի համար: Դրանումն է մեր հեղափոխության ուժն ու անպարտելիությունը: Իհարկե, լավ բան է կապիտալիստներին վռնդելը, կարճատեղերին վռնդելը, ցարական ուղրիչիկներին վռնդելը, իշխանությունը վերցնելն ու ազատություն ստանալը: Այդ շատ լավ է: Բայց դժբախտաբար միայն ազատությունը դեռ շատ

բիշ ե: Յեթե հացը պակաս ե, յեթե յուզն ու ձեթը պակաս են, կտորեղենը պակաս ե, բնակարանները վատ են, ապա միմիայն ազատությամբ չատ հեռու չես գնա: Շատ դժվար ե, ընկերներ, միայն ազատությամբ ապրելը: (Հավանության բացական յուրմենը, ծափահարություններ): Վորպեսզի կարելի լինի լավ ե ուրախ ապրել, անհրաժեշտ ե, վոր քաղաքական ազատության բարիքները լրացվեն նյութական բարիքներով: Մեր հեղափոխության բնորոշ առանձնահատկությունը կայանում ե նրանում, վոր նա ժողովրդին վո՛չ միայն ազատություն, այլև նյութական բարիքներ, այլև ունեւոր ու կուլտուրական կյանք վարելու հնարավորություն տվեց: Ահա թե ինչու մեզ մոտ կյանքն ուրախ ե դարձել, ե ահա թե ինչ հողի վրա յե աճել ստախանովյան շարժումը:

2) Ստախանովյան շարժման յերկրորդ աղբյուրը մեզ մոտ շահագործման բացակայությունն ե հանդիսանում: Մարդիկ մեզ մոտ վո՛չ թե շահագործողներին համար, վո՛չ թե պորտաբույծներին հարստացնելու համար են աշխատում, այլ իրենց համար, իրենց դասակարգի համար, իրենց՝ խորհրդային հասարակության համար, վորտեղ իշխանության գլուխ են կանգնած բանվոր դասակարգի լավագույն մարդիկ: Այդ պատճառով ել աշխատանքը մեզ մոտ հասարակական նշանակություն ունի, նա հանդիսանում ե պատվի ու փառքի դործ: Կապիտալիզմի պայմաններում աշխատանքը մասնավոր, անձնական բնույթ ունի: Շատ արտադրեցիր՝ շատ ել ստացիր ե աղբիւրքեզ համար, ինչպես գիտես: Քեզ վոչ վոր չի ճանաչում ե ճանաչել չի ուզում: Դու աշխատում ես կապիտալիստների՞ համար, դու նրանց հարստացնո՞ւմ

ես: Յեւ այլ կերպ ինչպե՞ս կարող եր լինել: Հենց նրա համար ել վարձել են քեզ, վոր դու հարստացնես շահագործողներին: Դու համաձայն չես դրան՝ մտի՛ր դործազուրկների շարքերը ե քարշ տուր դոկտեթյունդ՝ ինչպես կարող ես, — ուրիշներին, ալելի համակերպվողներին կգտնենք: Այդ իսկ պատճառով մարդկանց աշխատանքը բարձր չի գնահատվում կապիտալիզմի պայմաններում: Հասկանալի յե, վոր այդ պայմաններում ստախանովյան շարժումը չի կարող տեղ ունենալ: Այլ բան ե խորհրդային հասարակակարգի պայմաններում: Այստեղ աշխատավոր մարդը պատիվ ունի: Այստեղ նա աշխատում ե վո՛չ թե շահագործողներին համար, այլ իրեն համար, իր դասակարգի համար, հասարակության համար: Այստեղ աշխատավոր մարդը չի կարող իրեն լքված ու մենակ զգալ: Ընդհակառակը, մեզ մոտ աշխատավոր մարդն իրեն զգում ե իր յերկրի ազատ քաղաքացի, մի տեսակ՝ հասարակական դործիչ: Յեւ յեթե նա լավ ե աշխատում ե հասարակությանը տալիս ե այն, ինչ վոր կարող ե տալ, — նա աշխատանքի հերոս ե, նա փառքով ե պսակվում: Հասկանալի յե, վոր միայն այդպիսի պայմաններում կարող եր ծնունդ առնել ստախանովյան շարժումը:

3) Ստախանովյան շարժման յերրորդ աղբյուրը պետք ե համարել մեզ մոտ նոր տեխնիկայի առկայությունը: Ստախանովյան շարժումն որդանապես կապված ե նոր տեխնիկայի հետ: Առանց նոր տեխնիկայի, առանց նոր դործարանների ու ֆաբրիկաների, առանց նոր սարքավորման՝ ստախանովյան շարժումը չեր կարող ծնունդ առնել մեզ մոտ: Առանց նոր տեխնիկայի՝ տեխնիկական նորմաները կարելի յե բարձրաց-

նալ մեկ-յերկու անգամ—վոչ ավելի: Յե՛նե ստախա-
նովականները տեխնիկական նորմաները բարձրացրին
հինգ և վեց անգամ, ասլա այդ նշանակում է, վոր
նրանք ամբողջովին և լիովին նոր տեխնիկայի վրա
յեն հենվում: Այսպիսով, դուրս ե գալիս, վոր մեր
յերկրի ինդուստրացումը, մեր դործարանների ու
Փարբիկաների վերակառուցումը, նոր տեխնիկայի և
նոր սարքավորման առկայությունը ստախանովյան
շարժումը ծնող պատճառներից մեկը հանդիսացան:

4) Սակայն միայն նոր տեխնիկայով շատ հեռու
չես գնա: Կարելի չե առաջնակարգ տեխնիկա, առաջ-
նակարգ դործարաններ, ու Փարբիկաներ ունենալ,
բայց յեթե չկան այդ տեխնիկան թամբելու ընդունակ
մարդիկ, տեխնիկան հենց մերկ տեխնիկա ել կմնա
ձեզ մոտ: Վորպեսդի նոր տեխնիկան կարողանա իր
արդյունքները տալ, հարկավոր ե ունենալ նաև մար-
դիկ, բանվորների ու բանվորուհիների այնպիսի կադ-
րեր, վորոնք ընդունակ լինեն տեխնիկայի գլուխ
կանգնելու և առաջ մղելու այն: Ստախանովյան
շարժման ծնունդն ու աճումը նշանակում է, վոր մեզ
մոտ արդեն բանվորների ու բանվորուհիների մեջ
ծնունդ են առել այդպիսի կադրեր: Մոտ յերկու տա-
րի առաջ կուսակցությունն ասել է, վոր նոր դործա-
րաններ ու Փարբիկաներ կառուցելով և մեր ձեռնար-
կություններին նոր սարքավորում տալով, մենք դոր-
ծի կեսը միայն արինք: Կուսակցությունն այն ժա-
մանակ ասաց, վոր նոր դործարանների կառուցման
խանդավառությունը պետք ե լրացնել նրանց յուրաց-
ման խանդավառությամբ, վոր միայն այդ ճանա-
պարհով կարելի չե դործը մինչև վերջը հասցնել:
Ահներև է, վոր այս յերկու տարվա ընթացքում տեղի

յե ունեցել այդ նոր տեխնիկայի յուրացումը և նոր
կադրերի առաջացումը: Այժմ պարզ ե, վոր այդպիսի
կադրեր մենք արդեն ունենք: Հասկանալի չե, վոր ա-
ռանց այդպիսի կադրերի, առանց այդ նոր մարդկանց
մեզ մոտ ստախանովյան մո'չ մի շարժում չեր լինի:
Այսպիսով, բանվորների ու բանվորուհիների մեջ նոր
տեխնիկան յուրացրած նոր մարդիկ հանդիսացան այն
ուժը, վորը ձևավորեց ու առաջ մղեց ստախանովյան
շարժումը:

Ահա այն պայմանները, վորոնք ծնեցին ու առաջ
մղեցին ստախանովյան շարժումը:

3. ՆՈՐ ՄԱՐԴԻԿ—ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆՈՐՄԱՆԵՐ

Յեա ասացի, վոր ստախանովյան շարժումը զարգացավ վո՛ւ թե աստիճանականության կարգով, այլ ինչ-վոր պատվար ճեղքող պայթյունի կարգով: Ակնհայտ է, վոր նա ստիպված էր ինչ-վոր խոչընդոտներ հաղթահարելու: Մեկը նրան խանգարում էր, մեկը նրան սեղմում էր, և ահա ստախանովյան շարժումն ուժեր կուտակելով ճեղքեց այդ խոչընդոտները և հեղեղեց յերկիրը:

Բանն ինչո՞ւմն է այստեղ. իրոք ո՞վ էր խանգարում:

Պանդարում եյին տեխնիկական հին նորմաները և այդ նորմաների թիկունքին կանգնած մարդիկ: Միքանի տարի առաջ մեր ճարտարագետ-տեխնիկական և տնտեսական աշխատողները տեխնիկական վորոշ նորմաներ կազմեցին՝ հարմարեցրած մեր բանվորների ու բանվորուհիների տեխնիկական հետամնացությանը: Այդ ժամանակից անցել է միքանի տարի: Այդ ժամանակամիջոցում մարդիկ տեխնիկական աճեցին և կոփվեցին: Իսկ տեխնիկական նորմաներն անփոփոխ եյին մնում: Հասկանալի չե, վոր այդ նորմաներն այժմ հնացած դուրս յեկան մեր նոր մարդկանց համար: Այժմ բոլորն ել հայհոյում են դործող տեխնիկական նորմաները: Բայց չե՞ վոր դրանք յերկնքից չեն իջել: Յեվ բանն այստեղ ամենևին նրանում չե, վոր այդ տեխնիկական նորմաները ժամանակին կազմվել

են վորպես ցածր նորմաներ: Բանն ամենից առաջ նրանումն է, վոր այժմ, յերբ այդ նորմաներն արդեն հնացել են, փորձում են պաշտպանել դրանք, վորպես ժամանակակից նորմաներ: Կառչում են մեր բանվորների և բանվորուհիների տեխնիկական հետամնացությանը, այդ հետամնացության համաձայն են շարժվում, յեշնում են հետամնացությունից, և վերջապես բանն այն տեղն է հասնում, վոր սկսում են հետամնացություն խաղալ: Ե՛, իսկ ի՞նչ անենք, յեթե այդ հետամնացությունն անցյալի դերին է դնում: Մի՞թե մենք պետք է խոնարհվենք մեր հետամնացության առաջ և այն դարձնենք սրբապատկեր, Փետիչ: Ի՞նչ անենք, յեթե բանվորներն ու բանվորուհիներն արդեն կարողացել են տեխնիկական աճել և կոփվել: Ի՞նչ անենք, յեթե հին տեխնիկական նորմաները դադարել են իրականությանը համապատասխանելուց, իսկ մեր բանվորներն ու բանվորուհիներն արդեն իրականում կարողացել են դերադանցել դրանք հեղապատիկ, տասնապատիկ: Մի՞թե մենք յերբևիցե հավատարմության յերդում ենք տվել մեր հետամնացությանը: Կարծեմ այդպիսի բան չի յեղել, ընկերներ՛ր: (Ընդհանուր ծիծաղ): Մի՞թե մեր յեղակեան է յեղել այն, վոր մեր բանվորներն ու բանվորուհիները հավիտյան հենց այնպես հետամնաց են մնալու: Կարծես թե մենք այդպիսի յեղակետ չենք ունեցել: (Ընդհանուր ծիծաղ): Այն ժամանակ բանն ինչո՞ւմն է: Մի՞թե մենք բավականաչափ համարձակություն չենք ունենա կոտրելու մեր ճարտարագետներից ու տեխնիկներից վո՞մանց պահպանողականությունը, խորտակելու հին տրադիցիաներն ու նորմաները և լայն ասպարեղ տալու բանվոր դասակարգի նոր ուժերին:

Գիտութեան մասին են խոսում: Ասում են, թե գիտութեան տվյալները, տեխնիկական տեղեկատուները և հրահանգների տվյալները հակասում են ստախանովականների նոր, ավելի բարձր տեխնիկական նորմաների վերաբերյալ պահանջներին: Բայց խոսքն այստեղ վրձն է գիտութեան մասին է: Գիտութեան տվյալները միշտ ստուգվել են պրակտիկայի, փորձի միջոցով: Մի գիտութեան, վորը կտրել է կապերը պրակտիկայից, փորձից,—եւ ի՞նչ գիտութեան է: Յեթե գիտութեանն այնպես լիներ, ինչպես պատկերացնում են մեր միջանի պահանջողական ընկերները, ապա այն վաղուց կորած կլիներ մարդկութեան համար: Գիտութեանը հենց նրա համար էլ գիտութեան է կոչվում, վոր նա ֆետիշներ չի ընդունում, չի վախենում ձեռք բարձրացնելու իր դարն ապրածի, հնի վրա և ուշագիւր ականջ է դնում փորձի, պրակտիկայի ձայնին: Յեթե բանն այլ կերպ լիներ, մենք առհասարակ գիտութեան չէյինք ունենալ, չէյինք ունենալ, ասենք թե, աստղաբաշխութեանը, և մենք դեռեւս յոյա կղնայինք Պաղմենոսի հնամաշ սխտեմով, մենք չէյինք ունենալ կենսաբանութեան, և դեռեւս կմխրթարվէյինք մարդու ստեղծագործութեան լեզենդայով, մենք չէյինք ունենալ քիմիա, և դեռեւս յոյա կղնայինք ալքիմիկների գուշակութեաններով:

Ահա թե ինչու յես կարծում եմ, վոր մեր ճարտարագետ-տեխնիկական և տնտեսական աշխատողները, վորոնք արդեն բայալականաչափ հետ են մնացել ստախանովյան շարժումից, լավ կանային, յեթե դադարեյին հին տեխնիկական նորմաներին կառնելուց և ինչպես հարկն է, գիտականորեն, նոր, սատախանովյան ձեռով վերակառուցվէյին:

Լա'վ, կասեն մեզ: Բայց ի՞նչպես վարվել տեխնիկական նորմաների հետ ընդհանրապես: Արդյոք նրանք հարկավոր են արդյունաբերութեանը, թե կարելի չէ յոյա դնալ բոլորովին առանց վորեւէ նորմայի:

Վոմանք ասում են, թե մեզ այլեւս վոչ մի տեխնիկական նորմա հարկավոր չէ: Այդ ճիշտ չէ, ընկերներ: Դեռ ավելին. այդ հիմարութեան է: Պլանային տնտեսութեանն անհնարին է առանց տեխնիկական նորմաների: Բացի դրանից, տեխնիկական նորմաները հարկավոր են նրա համար, վորպեսզի հետ մնացող մասսաներին հասցնենք առաջավորներին: Տեխնիկական նորմաները կարգավորող մեծ ուժ են, վորոնք արտադրութեան մեջ բանվորական լայն մասսաներին կազմակերպում են բանվոր դասակարգի առաջավոր տարրերի շուրջը: Հետեւաբար, տեխնիկական նորմաները մեզ հարկավոր են, բայց վոչ այն նորմաները, վորոնք այժմ գոյութեան ունեն, այլ ավելի բարձր նորմաներ:

Մյուսներն ասում են, թե տեխնիկական նորմաները հարկավոր են, բայց պետք է դրանք հասցնել այժմ իսկ այն նվաճումներին, վորոնք հասել են Ստախանովները, Բուսիդինները, Վինոգրադովաները և ուրիշները: Այս էլ ճիշտ չէ: Այդպիսի նորմաները ռեալ չէյին լինի ներկա ժամանակի համար, վորովհետեւ այն բանվորներն ու բանվորուհիները, վորոնք տեխնիկապես պակաս են կոփված, քան Ստախանովները և Բուսիդինները, չէյին կարողանալ այդպիսի նորմաներ իրագործել: Մեզ հարկավոր են այնպիսի տեխնիկական նորմաներ, վորոնք գտնվեն այժմյան տեխնիկական նորմաների և այն նորմաների միջև, վորոնք հասել են

Ստախանովներն ու Բուսիգինները: Վերցնենք, որինակ, ճակնդեղի դժով բոլորին հայտնի հինգհարյուրական Մարիա Դեմչենկոյին: Նա հասել և հեկտարին հինգ հարյուր և ավելի ցենտներ ճակնդեղի բերքի: Կարելի՞ չէ արդյոք այս նվաճումը բերքատվության նորմա դարձնել ամբողջ ճակնդեղագործական տնտեսություն համար, ասենք, Ուկրաինայում: Վո՛չ, չի կարելի: Առայժմ դրա մասին խոսելը վաղ է: Մարիա Դեմչենկոն հասել է մեկ հեկտարին 500 և ավելի ցենտներ բերքի, իսկ ճակնդեղի միջին բերքը, որինակ, Ուկրաինայում, այս տարի կազմում է հեկտարին 130—132 ցենտներ: Ինչպես տեսնում եք, տարբերությունը փոքր չէ: Կարելի՞ չէ արդյոք ճակնդեղի բերքատվության համար 400 կամ 300 ցենտներին նորմա տալ: Գործին գիտակ բոլոր մարդիկ ասում են, վոր առայժմ այդպիսի բան չի կարելի անել: Ակներև է, վոր Ուկրաինայում 1936 թվականի համար պետք է հեկտարին 200—250 ցենտներ բերքատվության նորմա տալ: Իսկ այդ նորման փոքր չէ, քանի վոր այդ նորման կատարելու դեպքում այն կկարողանա մեզ յերկու անգամ ավելի չաքար տալ, քան 1935 թվին: Նույնը պետք է ասել արդյունաբերություն համար: Ստախանովը դոյություն ունեցող տեխնիկական նորման գերազանցել է կարճեմ մի տասն անգամ կամ նույնիսկ ավելի: Այս նվաճումը բոլոր հանքահատ մուրճ բանեցնողներին համար նոր տեխնիկական նորմա հայտարարելը խելացի բան չէր լինի: Պարզ է, վոր հարկ կլինի դոյություն ունեցող նորմայի և ընկ. Ստախանովի կենսադործած նորմայի միջև դանդաղ մի նորմա տալու:

Համենայն դեպս, մի բան պարզ է. այժմյան տեխնիկական նորմաներն արդեն իրականությունը չեն հա-

մադատասխանում, նրանք հետ են մնացել և արդեւակ են դարձել մեր արդյունաբերություն համար, իսկ մեր արդյունաբերությունը չարգելակելու համար անհրաժեշտ է այդ նորմաները նոր, ավելի բարձր տեխնիկական նորմաներով փոխարինել: Նոր մարդիկ, նոր ժամանակներ, — տեխնիկական նոր նորմաներ:

4. ՄԵՐԶԱՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Ինչո՞ւմ են կայանում մեր մերձավորագույն խնդիրները ստախանովյան շարժման շահերի տեսակետից:

Վորպեսզի չցրենք մեր ուժերը, յեկեք այս դործը վերածենք մերձավոր յերկու խնդրի:

Առաջին: Խնդիրը կայանում է նրանում, Վոր ողնենք ստախանովականներին՝ շարունակելու ստախանովյան շարժման ծավալումը և այն լայն ու խորը տարածելու ԽՍՀՄ բոլոր մարզերում ու շրջաններում: Այս—մեկ կողմից: Յեւ մյուս կողմից—սանձահարենք տնտեսական և ճարտարագետ-տեխնիկական աշխատողների բոլոր այն տարրերին, վորոնք համառորեն կառչում են հին, չեն ցանկանում առաջ շարժվել և սխտեմատիկաբար արգելակում են ստախանովյան շարժման ծավալումը: Վորպեսզի ստախանովյան շարժումն ամբողջ թափով ծավալենք մեր յերկրի յերեսովը մեկ, դրա համար միմիայն ստախանովականները, իհարկե, բավական չեն: Անհրաժեշտ է, Վոր մեր կուսակցական կազմակերպությունները լծվեն այս դործին և ողնեն ստախանովականներին՝ շարժումը մինչև վերջը հասցնելու համար: Այս տեսակետից Դոնեցի մարզային կազմակերպությունն անվիճելիորեն մեծ նախաձեռնություն է յերևան բերել: Այս իմաստով լավ են աշխատում Մոսկվայի և Լենինգրադի մարզային կազմակերպությունները: Իսկ ի՞նչպես են մյուս մարզերը, նրանք, յերեւի, դեռ նոր «տեղից շարժվում են»: Որինակ, Ու-

րալի մասին կարծես վոչ մի տեղեկություն չկա, կամ շատ քիչ տեղեկություն կա, թեև Ուրալը, ինչպես հայտնի յե, հսկայական արդյունաբերական կենտրոն է հանդիսանում: Նույնը պետք է ասել Արևմտյան Սիբիրի մասին, Կուզբասի մասին, վորտեղ բոլոր նշաններից յերևում է, Վոր դեռ չեն կարողացել «տեղից շարժվել»: Համենայն դեպս, կարելի յե չկասկածել, վոր մեր կուսակցական կազմակերպությունները կձեռնարկեն այդ դործին և կողնեն ստախանովականներին՝ հաղթահարելու դժվարությունները: Ինչ վերաբերում է դործի մյուս կողմին,—տնտեսական և ճարտարագետ տեխնիկական աշխատողների միջի համառ պահպանողականներին սանձահարելուն,—ապա այստեղ բանը փոքր ինչ ավելի բարդ է լինելու: Հարկ կլինի առաջին հերթին համոզել, համբերությամբ ու ընկերաբար համոզել արդյունաբերության այս պահպանողական տարրերին, վոր ստախանովյան շարժումն առաջադիմական շարժում է, և անհրաժեշտ է ստախանովյան ձևով վերակառուցվել: Իսկ յեթե համոզելը չողնի, հարկ կլինի ձեռք առնել ավելի վճռական միջոցներ: Վերջենք, որինակ, Հաղորդակցության ձանադարհների Ժողկոմատը: Այս Ժողկոմատի կենտրոնական ապարատում նորերս դոյություն ուներ պրոֆեսորների, ճարտարագետների և դործին դիտակ այլ անձերի մի խմբակ,—դրանց մեջ կոմունիստներ էլ կային,—վորը բոլորին հավատացնում եր, թե Ժամը 13—14 կիլոմետր առևտրական արագությունը հանդիսանում է այն վերջնական սահմանը, վորից ավելի չի կարելի, անհրաժեշտ է շարժվել, յեթե չենք ցանկանում հակասել «հահագործման վերաբերյալ դիտությանը»: Այդ մի բավական հեղինակավոր խմբակ եր, վորն իր հայացք-

ները քարոզում եր բանավոր և տպագիր կերպով, հրահանգներ եր տալիս ՀՃԺԿ համապատասխան որդաններին և առհասարակ «մտքերին իշխող» եր հանդիսանում շահագործման մասնագետների մեջ: Մենք, վոր դործի գիտակներ չենք, յերկաթուղային գործի մի ամբողջ շարք պրակտիկների առաջարկների հիման վրա մեր հերթին հավատացնում եյինք այդ հեղինակավոր պրոֆեսորներին, վոր 13—14 կիլոմետրը չի կարող վերջին սահմանը լինել, վոր գործի վորոչ կադմակերպմամբ կարելի յե ընդլայնել այդ սահմանը: Դրան ի պատասխան, այդ խմբակը փոխանակ ահանջ դնելու փորձի ու պրակտիկայի ձայնին և վերանայելու իր վերաբերմունքը դեպի այդ գործը, պայքարի մեջ նետվեց յերկաթուղային գործի առաջադեմ տարրերի դեմ և ե՛լ ավելի ուժեղացրեց իր պահպանողական հայացքների պրոպագանդան: Հասկանալի յե, վոր մենք հարկադրված յեղանք մի թեթև հասցնելու այդ հարդերի մարդկանց դնչին ու քաղաքավարի կերպով Հաղորդակցության ճանապարհների ժողկոմատի կենտրոնական ապարատից ճանապարհ դնելու: (Ծափահարություններ): Յե՛լ ի՞նչ: Մենք այժմ ժամը 18—19 կիլոմետր առևտրական արագություն ունենք: (Ծափահարություններ): Յեա կարծում եմ, ընկերներ, վոր ծայրահեղ դեպքում հարկ կլինի այս մեթոդին դիմելու մեր ժողովրդական տնտեսության այլ բնագավառներում ևս, յեթե, իհարկե, համառող պահպանողականները չզաղարեն ստախանովյան շարժումը խանգարելուց և նրա առաջ արգելքներ հարուցելուց:

Յերկրորդ: Խնդիրը կայանում ե նրանում, վորպեսզի այն տնտեսավարներին, ճարտարագետներին ու տեխնիկներին, վորոնք չեն ցանկանում խանգարել

ստախանովյան շարժմանը, վորոնք համակրում են այդ շարժմանը, բայց դեռ չեն կարողացել վերակառուցվել, դեռևս չեն կարողացել դլխավորել ստախանովյան շարժումը, ուղենք նրանց վերակառուցվելու և ստախանովյան շարժումը դլխավորելու: Յեա պետք ե ասեմ, ընկերներ, վոր մենք քիչ այդպիսի տնտեսավարներ, ճարտարագետներ և տեխնիկներ չունենք: Յե՛լ յեթե մենք ողնենք այդ ընկերներին, ապա դրանց թիվը մեզ մոտ անկասկած ե՛լ ավելի կլինի:

Յեա կարծում եմ, վոր յեթե այս խնդիրները մենք իրադործենք, ստախանովյան շարժումն ամբողջ թափով կծափարվի, կընդգրկի մեր յերկրի բոլոր մարդերն ու չլճանները և նոր նվաճումների հրաշքներ ցույց կտա մեզ:

5. ՅԵՐԿՈՒ ԽՈՍԻՐ

Մի քանի խոսք ներկա խորհրդակցության մասին, նրա նշանակության մասին: Լենինն ուսուցանում էր, վոր խակական բողջելի ղեկավարներ կարող են լինել միայն այն ղեկավարները, վորոնք կարողանում են վո'չ միայն սովորեցնել բանվորներին ու գյուղացիներին, այլև սովորել նրանցից: Բալլեիկները վոմանց Լենինի այս խոսքերը դուր չեն յեկել: Բայց պատմութունը ցույց է տալիս, վոր Լենինը հարյուր տոկոսով իրավացի դուրս յեկավ նաև այս ասպարեզում: Իրոք վոր՝ միլիոնավոր աշխատավորներ—բանվորներ ու գյուղացիներ աշխատում, ապրում, պայքարում են: Ո՞վ կարող է կասկածել, վոր այդ մարդիկ իդուր տեղը չեն ապրում, վոր ապրելով ու պայքարելով, այս մարդիկ հսկայական պրակտիկ փորձ են կուտակում: Մի՞թե կարելի յե կասկածել, վոր այդ փորձն արհամարհող ղեկավարները չեն կարող խակական ղեկավարներ համարվել: Հետևաբար, մենք, կուսակցության և կառավարության ղեկավարներս, պետք է վո'չ միայն սովորեցնենք բանվորներին, այլև սովորենք նրանցից: Վոր դուք, ներկա խորհրդակցության անդամներդ, այստեղ, խորհրդակցությանը մեր կառավարության ղեկավարներից վորոշ բան սովորեցիք, այդ յես չեմ ժխտի: Բայց չի կարելի ժխտել և այն, վոր մենք, կառավարության ղեկավարներս էլ, չատ բան սովորեցինք ձեզնից, ստախանովականներիցդ, ներկա խորհրդակցության անդամ—

ներիցդ: Ապա ուրեմն, շնորհակալություն ձեզ, ընկերներ', սովորեցնելու համար, մեծ շնորհակալություն: (Փոքորկալից ծափահարություններ):

Վերջապես յերկու խոսք այն մասին, թե ինչպես պետք է հավերժացնել այս խորհրդակցությունը: Մենք այստեղ նախադաճության մեջ խորհրդակցեցինք և վորոշեցինք, վոր պետք է վորևե կերպ նշել իշխանության ղեկավարների այս խորհրդակցությունը ստախանովյան շարժման ղեկավարների հետ: Յեվ ահա մենք հանգեցինք այն վորոշման, վոր հարկավոր է ձեռնից մի 100—120 մարդու ներկայացնել բարձր պարզեի:

ԱՍՅՆՆԻ: Ճիշտ է: (Փոքորկալից ծափահարություններ):

ՍՏԱԼԻՆ: Յեթե դուք հավանություն եք տալիս, ընկերներ', ապա մենք այդ գործը գլուխ կրենք:

(Ստախանովականների խորհրդակցության մասնակիցները փոքորկալից խանդավառ ովացիա յեն անում ընկեր Ստալինին: Ամբողջ դահլինը քնդում է ծափահարություններից, հուժկու «ուռան» դիրդացնում է դահլինի կամարները: Կուսակցության առաջնորդ ընկեր Ստալինին վաղջունող անթիվ բացականչություններ են լսվում բոլոր ծայրերից: Ովացիան վերջանում է «Ինտերնացիոնալի» հզոր յերգեցողությամբ—խորհրդակցության յերեք հազար մասնակիցները յերգում են պրոլետարական հիմնը):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

	Եջ
1. Ստախանովյան շարժման նշանակությունը .	5
2. Ստախանովյան շարժման արմատները . .	14
3. Նոր մարդիկ—տեխնիկական նոր նորմաներ .	22
4. Մեքենավորագույն խնդիրները	28
5. Յերկու խոսք	32

Քարգմանութիւնը խմբագրել է Բ. Ն. Դավթյան
Տեխն. խմբագիր Ս. Խաչատրյան
Սրբագրիչ Վ. Զիդեշյան
Կոնտրոլ սրբագրիչ Լ. Աթովյան

Դրամաիւրի լիազոր № Կ—3291, հրատ. № 582
Պատվեր № 103, տիրաժ 10.000
Հանձնված է արտադրութեան 3/VI 1938 թ.
Ստորագրված է տպագրելու 17/VI 1938 թ.

Գինը 25 կ., կազմը 75 կ.
Պետհրատ—Փաղաքական գրականութեան
հրատարակչութեան տպարան

Յերեան, Աւագերդեան № 65

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0181917

ԳԻՆԸ ~~1-7-38~~ 4.

И. СТАЛИН

**Речь на первом всесоюзном
совещании стахановцев**

**Армгиз—Издательство полит.
литературы
Ереван, 1938**